

66PASSEJAM PER LA CIUTAT QUE MIRA LA MAR

Quadern de treball per a l'alumne

ÍNDEX

0. INTRODUCCIÓ	3
1. LA SEU	4
2. PALAU EPISCOPAL	8
3. ORATORI DE SANT PAU	8
4. PALAU DE L'ALMUDAINA	9
5. L'HORT DEL REI	11
6. L'ESTÀTUA DE RAMON LLULL	11
7. PORTA DE LA GABELLA DE LA SAL	12
8. ESSLÉSIA DE SANT JOAN DE MALTA	12
9. LA LLOTJA	13
10. LA PORTA VELLA DEL MOLL	15
11. EL VAIXELL DELS XUETES	16
12. EL CONSOLAT DE MAR	17
13. LA PLAÇA DE LA DRASSANA	18

Col·lecció "Palma Ciutat Educativa "núm. 66".

Departament de Dinàmica Educativa. Serveis Educatius.

Ajuntament de Palma. Balears.

Autors: Margalida Castells, Catalina Escanelles i Victòria Forteza.

Direcció de la col·lecció: Departament de Dinàmica Educativa. Serveis Educatius.

© Ajuntament de Palma. 2003

És un material didàctic adreçat als alumnes d'educació secundària obligatòria

Es permet la reproducció total o parcial d'aquest llibre per qualsevol mitjà electrònic, mecànic, de fotocòpia, informàtic, d'enregistrament o d'altres mètodes, sempre que se'n citi la procedència i es comuniqui als propietaris del copyright.

INSTRUCCIONS PER A L'ÚS DEL QUADERN

Al llarg d'aquest quadern trobaràs aquests símbols. Mira bé el que volen dir:

TREBALLA TU

INFORMACIÓ

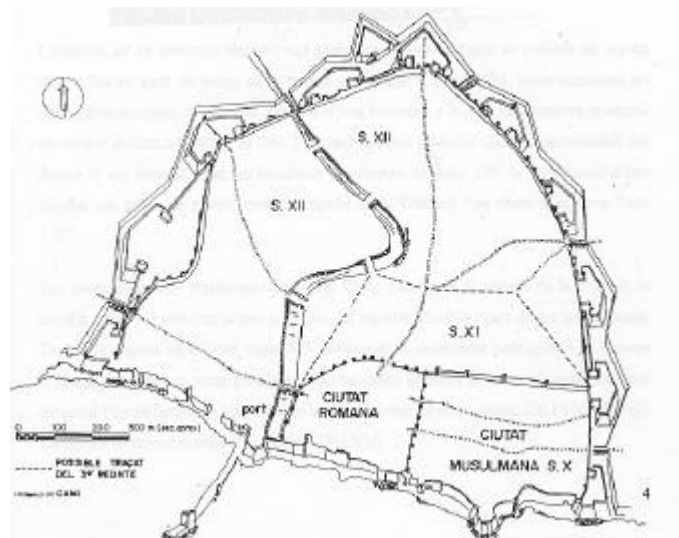
0. INTRODUCCIÓ

Aquest quadern està fet per conèixer un temps passat de la nostra ciutat, en el qual aquesta va arribar a ser molt important.

Des del segle X, **Madina Mayurqa**, el nom de Palma en temps de la dominació musulmana, era una de les ciutats més esplendoroses i poblades d'Occident. Després de la conquesta cristiana, Mallorca es va inserir en la Corona d'Aragó. Durant els segles XIV i XV, **Ciutat de Mallorques**, que era el nom que antigament rebia la nostra ciutat, fou un enclau importantíssim per al comerç mediterrani ja que era un lloc d'encreuament de camins de la mar.

Aquesta esplendor econòmica i política va fer que a la ciutat s'hi construïssin grans i importants edificis, com el Palau Reial de l'Almudaina, la Seu, la Llotja, etc. que mitjançant la visita que realitzareu podreu conèixer millor.

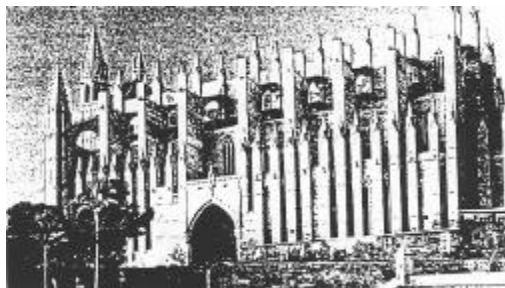

1. LA SEU

És una construcció d'època gòtica de tres naus (una grandiosa nau central i dues de laterals) i capelles laterals, amb una massissa capçalera i orientada de llevant a ponent. El seu nom indica que és la seu o residència del bisbe i també la capital del Bisbat. La Seu està feta de pedra de marès que prové principalment de Santanyí, Llucmajor i Felanitx, i que fou transportada amb vaixell.

L'església es va construir damunt una mesquita musulmana que es trobava en aquest indret. Durant molt de temps es va pensar que Jaume I, l'any 1230, havia començat les obres. Segons conta la llegenda, després d'una tempesta a la mar va prometre construir un temple dedicat a la Mare de Déu. Però és molt més probable que fos encomanada per Jaume II, qui disposà, en el seu testament de principis de segle XIV, la construcció d'una capella que servís de panteó reial (la capella de la Trinitat). Les obres s'iniciaren l'any 1327.

Les obres avançaren ràpidament fins l'any 1346, s'acabaren la capella de la Trinitat, la capella major i la volta de la nau principal, les capelles absidals i part de les naus laterals. Durant la segona meitat del segle XIV, temps de desavinences polítiques a la Corona d'Aragó, les obres es varen paraitzar i fou necessari demanar donatius als nobles a canvi de posar l'escut familiar a les voltes de la Seu (havien de donar entre 500 i 1000 lliures). Les obres continuaren durant els segles XV i XVI.

L'any 1587 quedaren acabades les naus laterals i set anys després es començà la construcció del portal major, que s'acabà l'any 1601. El temple fou definitivament consagrat l'any 1606, tot i que a mitjan segle XIX es varen reconstruir algunes voltes que s'havien esbucats.

El 15 de maig de 1851 un terratrèmol afectà greument la façana principal, que fou reconstruïda per Juan B. Peyronnet amb l'ajuda de Joaquim Pavia. Varen tapiar els dos rosetons laterals i aixecaren una façana d'estil neogòtic. Les obres es perllongaren 36 anys.

Un cop acabada la Seu s'hi feren algunes reformes i obres menors, entre les quals destaquen especialment les dirigides per Antoni Gaudí (trasllat del cor, instal·lació de trones i tribunes, nova il·luminació i decoració dels murs de la capella Reial) i per Gabriel Alomar (restauració de la capella de la Trinitat).

*No hi ha vila com Ciutat
ni barca com es Correu
ni capellà com el Bisbe
ni parròquia com la Seu.*
Glosa popular

L'exterior de la Seu presenta diversos elements interessants:

1. contraforts i arcbotants, que sostenen l'estructura. De cadascun dels contraforts surten dos arcbotants que reforcen els paraments i les voltes de les naus.
2. pinacles, coronament agut i treballat dels contraforts.
3. gàrgoles: recullen l'aigua de la coberta i la llancen a certa distància mitjançant uns animals monstruosos fantàstics.
4. Una capçalera amb tres absis, que es corresponen amb les tres naus interiors. L'absis central dóna cabuda a la capella de la Trinitat; és més feixuga perquè respon a un projecte més antic d'església d'una sola nau.

Exteriorment la Seu té vuit contraforts majors a cada costat, col·locats de forma equidistant a excepció del tercer i quart, que estan una mica més separats perquè hi ha els portals laterals. Entre cada dos contraforts majors hi ha dos contraforts menors que reforcen els murs de les capelles interiors. Els contraforts tenen unes gàrgoles.

- **CASA DE L'ALMOINA**

Petita casa on es repartien almoines als pobres després de sortir de missa. També era coneguda com Casa de les Escoles perquè des del balcó alguns clergues explicaven el catecisme a la gent. La planta baixa es dedicava a oratori i a la planta noble hi havia la biblioteca i l'arxiu capitular.

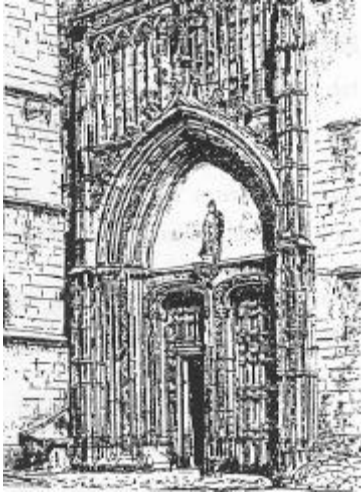
A la façana destaca el portal d'ingrés, ogival i adovellat, i les tres finestres amb arcs conopials a la primera planta. Sobre la dovella central del portal presenta la data de 1529, quan es va acabar l'edifici. És, per tant, una construcció del gòtic final.

- **TORRE DEL CAMPANAR**

Fou construïda a finals del segle XIV i té una altura de 48 metres, tot i que havia de ser més alta. És de planta quadrada i té una estructura dividida en tres cossos. Els dos primers cossos presenten quatre pisos i el tercer és de tres pisos. La part superior acaba amb una barana calada amb garites a cada cantonada. A cada pis del tercer cos hi ha tres finestres ogivals. El campanar presenta una escala de caragol de 215 graons.

A la part superior hi ha les nou campanes de la Seu, entre les quals destaca n'Eloi, de dos metres de diàmetre i 4.517 kg. Les altres nou campanes són na Bàrbara, n'Antònia, na Mitja, la Nova, na Terça, na Matines, na Picarol i na Prima.

Concebuda també com a torre de vigilància i defensa, va tenir una finalitat curiosa: servir de refugi als qui demanaven asil.

- **FACANA DE L'ALMOINA**

Façana orientada al nord. Té menor longitud perquè és interrompuda per la torre del campanar i les edificacions annexes, però fins completar els vuit contraforts. Presenta finestres ogivals cegades a l'interior pels retaules barrocs de les capelles laterals.

El portal fou començat l'any 1498 per Francesc Sagrera. Destaca per les seves línies senzilles i pures. Presenta una arquivolta ogival amb ornamentació vegetal i a la part superior arcs cecs que tenen fines motllures. Es remata amb una petita imatge de la Mare de Déu feta a finals del segle XVI.

- **FACANA DE L'ALMUDAINA**

Façana que mira al palau de l'Almudaina. La primitiva façana fou començada a mitjan segle XVI i era ben distinta de l'actual. Tenia dues torres laterals, tres rosetons i el portal major. Aquesta façana es va veure afectada pel terratrèmol de l'any 1851. Es va encarregar a Juan Baptista Peyronnet una nova façana que s'adossà a l'anterior, amb l'excepció del portal, i que és d'estil neogòtic. Fou acabada per Joaquim Pavia, que va corregir les torres i el frontó.

Aquesta façana presenta quatre grans torres i un frontó amb un relleu de la Dormició de la Mare de Déu, coronat per una imatge de l'Assumpció de Maria i quatre escultures: Ramon Llull, sant Pere, sant Pau i santa Catalina Tomàs. Les dues torrasses centrals tenen la major alçada de la catedral, 67'5 m.

El portal, obra de Miquel Verger, es va realitzar entre 1594 i 1601. Una imatge de la Mare de Déu presideix el timpà, envoltada pels seus quinze atributs. Hi ha també sis imatges: sant Gregori, sant Jeroni (esquerra), sant Ambrosi i sant Agustí (dreta), sant Joan Evangelista i sant Joan Baptista a dalt. Conté l'escut del bisbe Joan Vic i Manrique, patrocinador de les obres del portal.

- **FACANA DEL MIRADOR**

Es coneix també amb el nom del Sant Sopar o dels Apòstols i fou realitzada entre l'any 1389 i l'any 1401.

Es tracta d'una estructura arquitectònica de gran valor artístic, de grans dimensions (118'40 metres), i amb una posició estratègica privilegiada, ja que mira cap a la mar.

El portal és constituït per una gran arquivolta apuntada, decorada amb ornamentació geomètrica i vegetal, presidit per Déu Pare sobre l'escena de l'eucaristia i sis àngels.

L'interior es disposa en un atri pentagonal cobert per una volta de creueria. La paret de la porta constitueix un gran treball d'escultura: un gran frontó triangular, d'ornamentació geomètrica, i als costats flors, àngels i figures bíbliques (profetes i patriarques). Destaquen les figures de sant Pere i sant Pau.

La presència de fornícules buides fa pensar que el projecte va quedar inacabat.

Hi ha restes d'un ban del segle XIV pintat amb almangra:

*q. sutzuras hic farà/ X sols de bans parra”
(qui faci brutor aquí, pagarà deu sous de multa).*

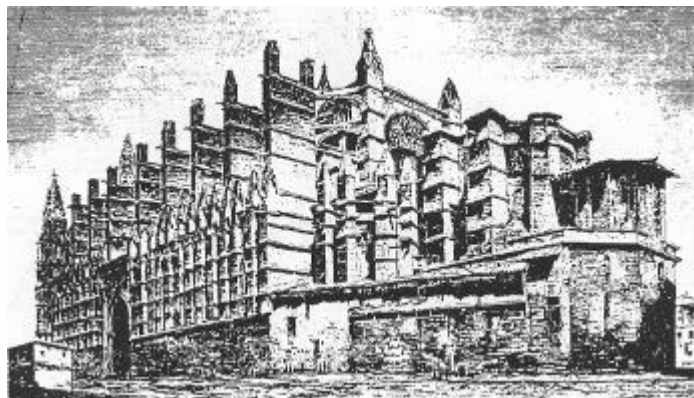
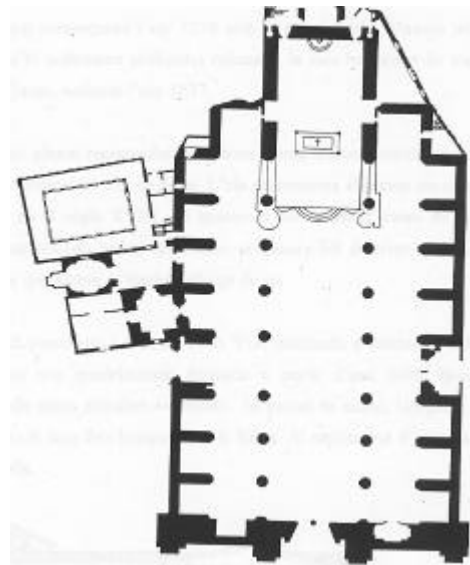

IDENTIFICA LES PARTS DE LA SEU QUE HEM ESMENTAT AVUI

---

1. Torre del campanar
2. Porta de l'Almoina
3. Porta del Mirador
4. Porta de l'Almudaina
5. Rosetó
6. Torrasses
7. Casa de l'Almoina
8. Capçalera
9. Nau central
10. Naus laterals

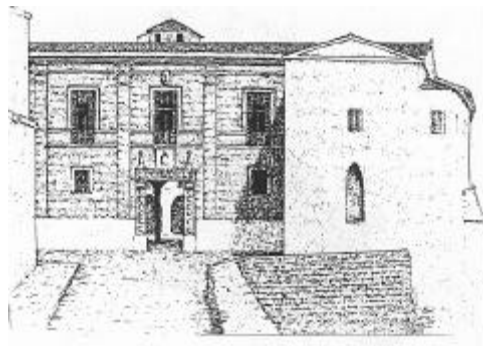

2. PALAU EPISCOPAL

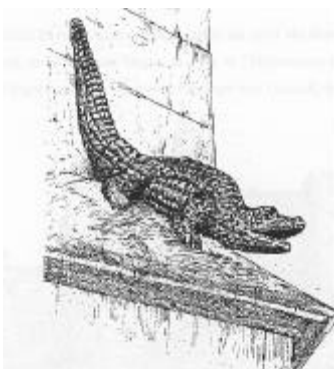
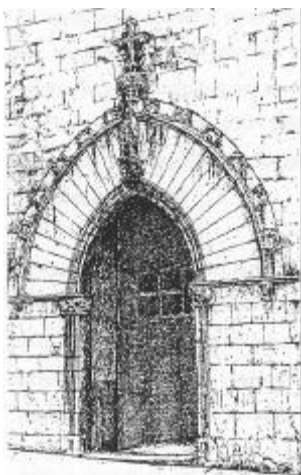
Les obres del palau Episcopal començaren l'any 1238 amb el primer bisbe, Ramon de Torrella. Al llarg dels anys s'hi realitzaren profundes reformes, la més important de les quals fou la del bisbe Simó Bauçà, acabada l'any 1617.

En conjunt es configura una planta rectangular al voltant d'una clastra pràcticament quadrada i presidida per una estàtua del Cor de Jesús. L'ala est presenta al primer pis una galeria porticada realitzada en el segle XVIII. Hi apareixen els escuts d'armes de la Corona d'Aragó i dels comitents (els bisbes que varen promoure les diverses obres). Destaca un gran escut barroc que alhora és també rellotge de sol.

La façana principal és d'estil manierista i data de 1616. Fou realitzada a instàncies del bisbe Simó Bauçà. Presenta una quadriculació formada a partir d'una doble línia d'impostes –horitzontals- i de grans pilastres –verticals-. El portal és rústic, inorgànic, amb blocs de roca emmarcats al llarg dels brancals i de la llinda. Al capdamunt d'aquesta hi ha dues piràmides amb bolla.

3. ORATORI DE SANT PAU

Edifici d'estil gòtic que data de principi del segle XV. Té una sola nau amb enteixinat de fusta. Posteriorment se li afegí un pis superior que desfigurà el seu primitiu aspecte.

El portal exterior presenta una arquivolta amb decoració vegetal, una imatge de sant Pau i, al capdamunt, un santcrist amb relleus simbòlics als extrems de la creu.

Actualment l'oratori de sant Pau dóna accés i acull la primera sala del Museu Diocesà. A més de valuoses obres artístiques, hi ha el cos embalsamat del conegut drac de na Coca.

4. PALAU DE L'ALMUDAINA

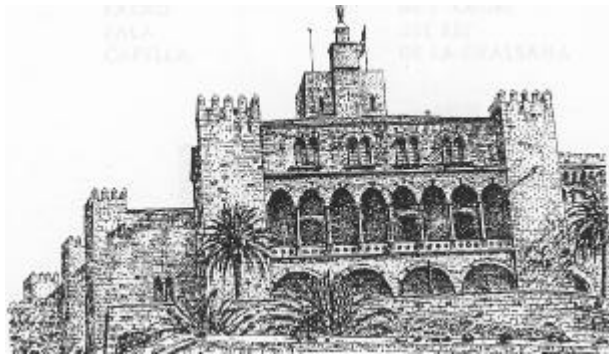

Aquest indret se situà el primer nucli romà de Palma, una primitiva torre de vigilància que dominava el port i l'entrada a la ciutat. Més endavant, sota el domini islàmic, es construí un autèntic alcàsser que servia de residència al valí o governador sarraí. Aquesta fortificació adoptà el nom d'*Al-Mudayna*. Amb la conquesta catalana, l'antic alcàsser es reconstruí i fou des d'aleshores la residència dels reis de Mallorca. Els primers treballs es remunten a l'any 1305.

Al llarg del segle XIV les obres s'orientaren fonamentalment a l'adaptació i creació d'espais, amb un total de 20.000 metres quadrats. Per una part es troba el **palau del Rei**, amb la capella reial de Santa Anna; per altra, el **palau de la Reina**, ja que rei i reina tenien estances separades i independents; a més hi havia **l'hort del Rei** i l'hort de la Reina. El palau de la Reina comptava amb una capella dedicada a sant Jaume.

Amb la desaparició del regne de Mallorca, l'Almudaina es convertí en residència dels virreis o governadors. Actualment pertany al Reial Patrimoni Nacional: serveix de residència reial, de museu i de seu de la Comandància Militar de les Balears.

La seva estructura forma un gran rectangle tancat per murs alts flanquejats per torres de planta quadrada, entre les quals destaca la torre de l'Homenatge, anomenada **torre de l'Àngel** (per l'àngel-penell que representa l'arcàngel sant Gabriel), del segle XIV.

A l'angle nord-oest, vora la Seu, s'hi trobava la **torre dels Caps**, així anomenada perquè s'hi exposaven els caps dels executats. Fou enderrocada i substituïda per una altra torre a principis del segle XX.

L'entrada principal del palau es troba a la façana de llevant i dóna accés al pati del Rei o d'Honor, on es troba la **capella reial de Santa Anna**, de principis del segle XIV. Destaca l'alta i esvelta **sala del Tinell o del Tron**, construïda en el segle XIV.

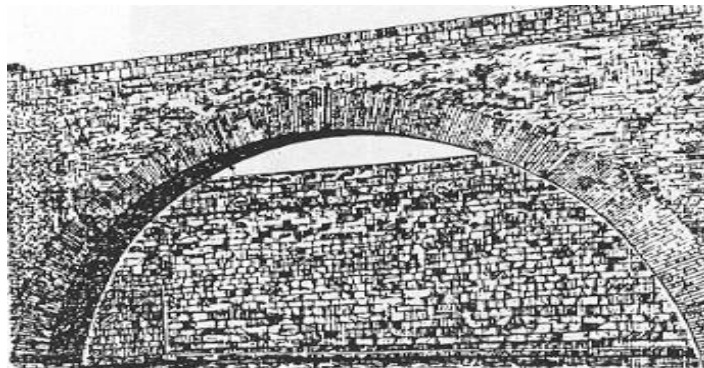
L'arc de la Drassana donava accés directe a les naus dels valís o dels emirs musulmans al port privat de l'Almudaina. Aquest arc es mantingué cegat durant segles i fou descobert l'any 1961. Té una obertura de 18 metres en forma d'arc semicircular lleugerament el·líptic.

COMBINA LES DUES COLUMNES PER TROBAR LES PARTS DE L'ALMUDAINA

TORRE	DE SANTA ANNA
PALAU	DEL TINELL
CAPELLA	DEL REI
ARC	DELS CAPS
TORRE	DE LA REINA
HORT	DE SANT JAUME
PALAU	DE L'ÀNGEL
SALA	DEL REI
CAPELLA	DE LA DRASSANA

5.-L´HORT DEL REI

Ocupa la part de ponent del conjunt de l'Almudaina, del qual és inseparable. Des de temps immemorial constituïa l'hort del Palau Reial o Almudaina, d'on prové el seu nom. Durant segles va estar tancat entre muralles al llarg del curs de la Riera.

A l'edat mitjana la idea de jardí s'assimilava a la d'hort; per això, a l'Hort del Rei hi havia xiprells, palmeres, tarongers, llimoneres, pruneres, llorers, vinyes i plantes hortícoles, així com animals salvatges, que eren regalats al rei, com lleons, óssos o llops.

L'any 1849 el Patrimoni Reial cedí l'angle nord a l'Ajuntament de Palma per tal de permetre la sortida del nou carrer del Conquistador, producte de la demolició dels convents de sant Domingo i de sant Francesc de Paula, cap a la plaça de la Reina. A finals del segle XIX s'hi construí un quarter de cavalleria, el teatre Líric i l'Hotel Almudaina.

No fa molts d'anys, entre 1961 i 1968, s'enderrocaren aquests edificis i la ciutat recuperà l'espai. A més de fonts i de nombroses espècies vegetals, s'hi localitzen escultures de Joan Miró (*Monument*), de Calder (el mòbil *Nancy*), J.M. Subirachs (*Jònica*) i de Llorenç Rosselló (el *Foner Balear*).

6.- L'ESTÀTUA DE RAMON LLULL

A l'inici del passeig de Sagrera es troba el monument que la ciutat de Mallorca aixecà en honor del seu més gran fill, Ramon Llull (Palma 1232/35- ca. 1316). L'escultura de bronze és obra d'Horaci d'Eguia i data de l'any 1967.

La base que sosté l'escultura reproduceix alguns versicles en les tres llengües vehiculars usades pel Doctor Il·luminat. L'escrit llatí reproduceix un dels proverbis lul·lians: *Justitia procuram pacem et injuria bellum, humilia verba sunt multii pacis et superba belli* (*La justícia procura pau i la injúria, guerra. Les paraules humils són nuncis de pau i les superbes de guerra*).

Una llegenda referida als moments finals de la vida de Ramon Llull, cap al 1316, conta que el cos agonitzant del Doctor Il·luminat fou recollit a la ciutat de Bugia per uns navegants genovesos, amb la intenció de conservar un cos tan venerable en la seva ciutat. Quan pensaven entrar en el port de la ciutat de Gènova, observaren amb gran sorpresa que es tractava del de la ciutat de Mallorca, davant la qual expirà Ramon Llull. Quan els genovesos volgueren sortir del port mallorquí per anar a la seva ciutat, tot i que hi havia vent molt bo i fresc la nau restà immòbil. A la fi, els dos navegants compregueren que era voluntat divina que aquest sant cos fos enterrat en la seva pàtria mallorquina.

La llegenda ha tenyit la seva vida d'una misteriosa, màgica bellesa. Es diu que en una cambra d'una casa situada en una cantonada de la plaça Major s'hi podia sentir, per la seva finestra, una olor delicada com d'aigua de flors. La gent afirmava que aquella cambra era la mateixa on s'havia convertit després de tres aparicions de Crist crucificat

7.- PORTA DE LA GABELLA DE LA SAL

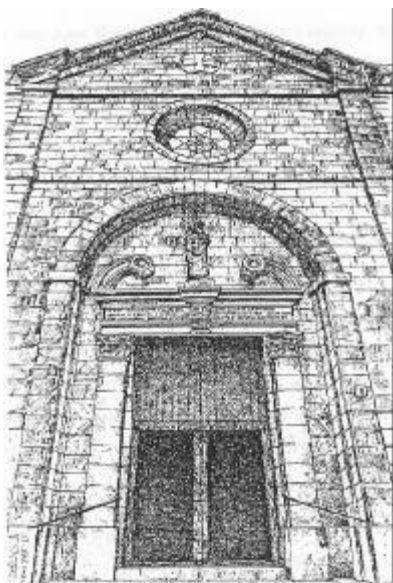
L'arc del carrer de la Mar, anomenat de la Gabella de la Sal o de l'Almodí per la proximitat d'aquest antic establiment comercial, característic de la ciutat mercantil medieval i moderna, formava part de la porta del quart recinte de muralles, l'origen del qual es remunta al segle XII, a l'època musulmana. Mostra dos arcs rebaixats que sostenen una volta també rebaixada i un tercer arc, que mira al carrer de la Mar, que és apuntat.

La gabella o almodí de la sal era un impost d'origen medieval, desaparegut en el segle XVIII, que gravava la compra d'aquest producte. A Palma, el comerç de la sal i el pagament del seu impost se centralitzava a les dependències del carrer de la Mar. Aquestes dependències es trobaven situades molt prop de les instal·lacions portuàries per on arribava la mercaderia.

8.- ESGLÉSIA DE SANT JOAN DE MALTA

L'església actual és fruit d'una reconstrucció del segle XVIII. Substituï un antic oratori i dependències de l'orde de Sant Joan de Malta construïdes en el segle XIII. L'actual edifici, de 1835, pertany a l'orde dels pares Teatins.

Es tracta d'una església barroca que mostra ja la influència del classicisme italianitzant, visible en la senzillesa decorativa de la façana. La planta és de nau única amb capelles laterals.

A la façana principal hi trobam una inscripció que fa referència a la restauració de 1957 i un relleu en forma de copinya amb la creu de Malta, on hi ha una imatge de sant Joan. Damunt el portal hi ha un rosetó i, al capdamunt, un frontó amb la creu de Malta dins un cercle.

9.- LA LLOTJA

Era el lloc on residia el Col·legi de Mercaders. Aquesta corporació s'encarregava de la regulació i protecció del comerç, com també del manteniment del port de la ciutat. A l'edifici de la Llotja també s'hi feien les transaccions comercials i servia de sala de contractació.

L'edifici és de planta rectangular de tres naus configurades per pilars en forma de palmera (helicoïdals), que aguanten la coberta de voltes de creueria. Exteriorment, destaquen les torres octogonals dels angles, cadascuna d'elles amb una gran escultura. Aquestes imatges ocupen la part central de l'alçat de la torre corresponent. Tenen la particularitat que l'escultura de cada sant s'orienta cap a llocs concrets, que coincideixen amb els temples de què són titulars les imatges: la de la torre sud-oriental representa santa Clara, orientada cap al convent i església de Santa Clara. La de la torre nord-oriental representa sant Joan Baptista, que mira cap a l'església de sant Joan de Malta. La de la torre nord-occidental representa santa Catalina, que mira cap a la barriada de Santa Catalina. A la quarta torre, la sud-occidental, hi manca la imatge de sant Nicolau, que s'orientava cap el que fou l'esglesia de sant Nicolau de Portopí. Aquesta imatge es perdé el segle passat.

Al portal principal hi trobam l'Àngel de la Mercaderia i al portal secundari hi ha una imatge de la Mare de Déu amb un àngel damunt, coneguda popularment com la Mare de Déu del Granot.

A l'exterior també hi ha 10 grans gàrgoles que representen animals fantàstics. Precisament una d'elles mostra un curiós missatge. Es tracta de la gàrgola situada en el carrer de la Llotja de la Mar, vora la imatge de santa Catalina. Aquesta escultura representa un gran lleó que en la seva part baixa mostra una inscripció "*oh com és fret*", qui sap si per recordar a la gent que passa que es troba al mig del carrer, aguantant el fred de l'hivern.

RESPON LES PREGUNTES

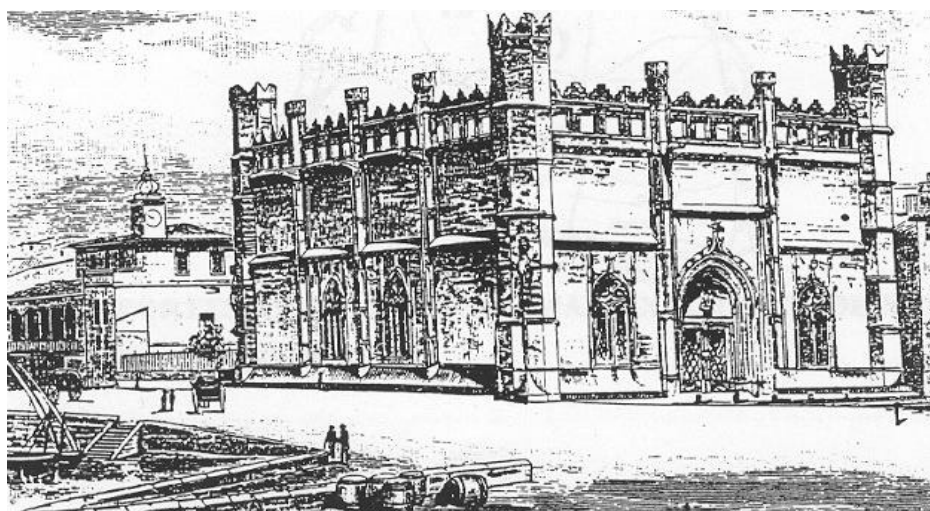
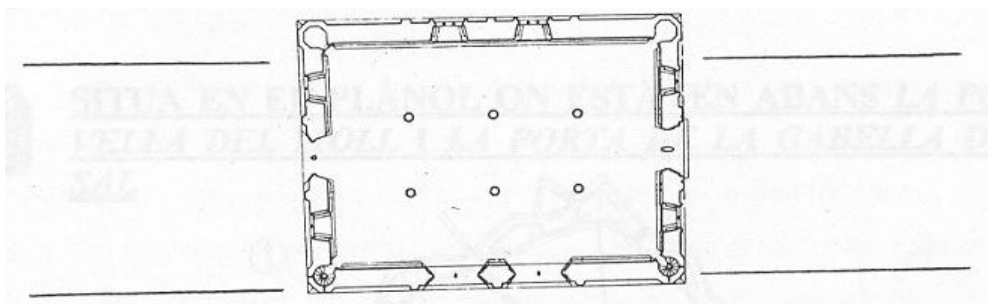
“oh, com és fret”

- En quin idioma està?
- A quina part de l'edifici es troba?
- Què vol dir aquest missatge?
- Què representa?

COL·LOCA LES ESTÀTUES AL SEU LLOC CORRESPONENT

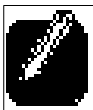

10.- LA PORTA VELLA DEL MOLL

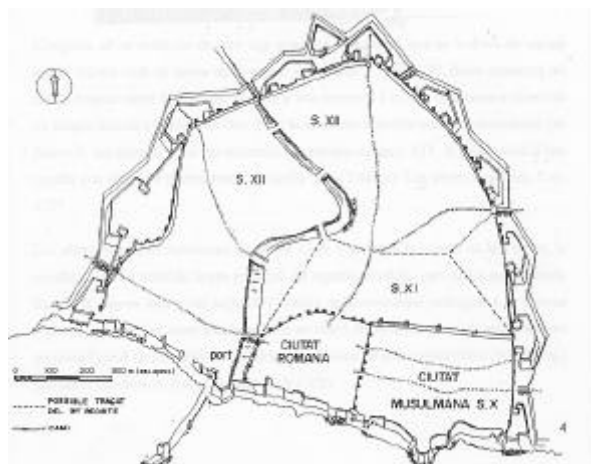
El seu lloc original era el final de l'avinguda d'Antoni Maura, poc abans del monument a Ramon Llull. Constituïa el principal accés a la ciutat per via marítima. Quan les muralles foren enderrocades es traslladà a l'actual situació. Avui només ens ha arribat l'arc d'entrada.

L'estructura de la porta és constituïda per dos brancals i un arc de mig punt encoixinats. Damunt l'arc hi ha una imatge de la Immaculada Concepció, i també hi trobam àngels que acompanyen a la Mare de Déu.

La porta del Moll durant segles fou un lloc d'execucions, amb forques aixecades permanentment. Però, a més de les forques, s'usaren altres sistemes més macabres. Un dels que tingué més ressò fou l'aplicat l'any 1463, quan fou executat el frare dominic i escriptor català Pere Martines. Pere Martines fou condemnat a mort. Per executar-lo, li posaren al cap un casc de ferro candent i el tiraren a la mar amb un pedra fermada al coll.

SITUA EN EL PLÀNOL ON ESTAVEN ABANS LA PORTA VELLA DEL MOLL I LA PORTA DE LA GABELLA DE LA SAL

Aquestes portes, pertanyien al mateix recinte de murades? raona la teva resposta:.....

.....

11.- EL VAIXELL DELS XUETES

El 1688, un nombrós grup de xuetes, gent que practicaven la religió jueva d'amagat ja que s'havien convertit a la força al catolicisme, feia anys que esperaven l'ocasió de fugir de Mallorca. La cruel Inquisició, tribunal eclesiàstic que vigilava que tots els catòlics practicassin de forma correcta les obligacions de la religió catòlica, es trobava en una de les èpoques més actives i dures de la seva existència. Aquell any les negociacions entre els xuetes que volien deixar l'illa sense permís i una nau anglesa que havia arribat al port de la ciutat de Mallorca havien fructificat. De nit, els jueus sortiren de les seves cases i pujaren al vaixell anglès en secret. Quan tots eren a bord, l'embarcació salpà i amollà veles, tot i el mal temps, circumstància que ja havia despertat les reticències del capità. En sortir la nau del port, tots els passatgers celebraren el que ja consideraven un alliberament definitiu. Mentre, a la ciutat ja s'havia estès la notícia de la fugida massiva. Les autoritats religioses i civils degueren lamentar la pèrdua dels guanys que deixarien de percebre pels béns que se'n portaven i deploraren la mala reputació que per a ells suposava no haver controlat la situació.

Però, malgrat les celebracions, per als embarcats les coses no anaven gens bé; el temporal augmentà i, malgrat els intents de la tripulació, era impossible continuar el viatge per la qual cosa el capità de la nau decidí retornar al port de Palma, amb gran desesperació dels xuetes i per tal de salvar la nau la portaren al lloc on els fugitius havien embarcat. Immediatament els oficials de la Inquisició, acompanyats per una força armada, abordaren el vaixell, agafaren els infortunats i els portaren als jutges del Sant Ofici. Abans que s'acabassin les investigacions, judicis i conclusions passaren tres anys; durant aquest temps els presoners romangueren a les presons de la Inquisició, on alguns trobaren la mort. Els resultats de les deliberacions dels tres anys foren els quatre actes de fe, condemnes a mort, de l'any 1691.

DESPRÉS D'ESCOLTAR LA HISTÒRIA DEL VAIXELL DELS XUETES, RESPON LES SEGÜENTS QÜESTIONS

---

1. Els xuetes eren...
  - a) musulmans que menjaven xuia d'amagat
  - b) els carnisers mallorquins
  - c) jueus que practicaven la seva religió d'amagat
2. Els xuetes, per evitar les represions de la Inquisició...
  - a) llogaren guardaespalles
  - b) fugiren de l'illa
  - c) demanaren ajut al rei
3. Després de la reacció dels xuetes, què pensaren els altres habitants de la ciutat?
  - a) que a Palma hi viuria menys gent i estarien més amples
  - b) que no sabrien on anar a comprar les joies
  - c) que sense xuetes no es recaptarien tants impostos i l'Administració no tindria tants doblers
4. Per què tornaren enrere els xuetes?
  - a) per una tempesta
  - b) perquè els va comparèixer la Puríssima
  - c) perquè els atacaren els pirates
5. Aquests fets succeïren l'any...
  - a) 1688
  - b) 1788
  - c) 1888

12.- EL CONSOLAT DE MAR

Just devora la Llotja hi ha l'antic edifici del Consolat de Mar, avui seu de la Presidència de Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. El Consolat era una institució medieval que regulava el comerç i els afers marítims i era el tribunal dels homes i dels assumptes de la mar.

L'edifici fou construït en el segle XVI per addició de diversos volums. La façana presenta la divisió en tres plantes. La planta baixa fa la funció de sòcol de la principal. Aquesta presenta una galeria de cinc arcs rebaixats aguantats per columnes anellades i una balustrada. S'obren a la galeria cinc portals amb frontons triangulars interromputs per escultures.

Devora hi ha una capella gòtica, modificada al segle XVII amb un rosetó renaixentista. Era l'antiga Escola de la Llotja.

Finalment entre el Consolat i la Llotja hi ha un petit jardí on s'instal·là l'antiga porta del Moll, després que fou enderrocada la part de murada de davant la Llotja, a finals del segle XIX.

QUINA RELACIÓ I QUINA DIFERÈNCIA HI HA ENTRE LA LLOTJA I EL CONSOLAT DE MAR?

.....

.....

.....

.....

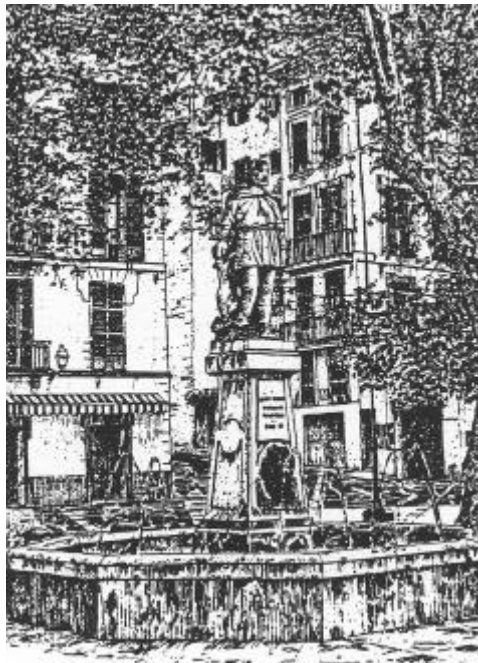
13.- LA PLAÇA DE LA DRASSANA

La drassana era el lloc on es construïen i reparaven les embarcacions. Aquesta activitat implicava una diversitat d'oficis especialitzats, com eren els mestres d'aixa, que dirigien la construcció de les naus; els serradors, que preparaven la fusta; els calafats, que juntaven les posts amb pega; els remolers, que feien remes; els velers, que arreglaven veles; i els boters, que feien bótes per a transportar oli i vi, també relacionats amb la drassana. També hi havia botigues i magatzems.

Actualment la plaça ens mostra una estàtua central que representa la figura de Jaume Ferrer, navegant mallorquí del segle XIV que explorà les costes de l'Àfrica Occidental. En Jaume Ferrer és una mostra que els mallorquins s'avançaren als portuguesos en les expedicions de descoberta de les costes africanes.

El segle passat existí en aquesta plaça un mercat de queviures que comptava amb una galeria porticada.

SOPA DE LLETRES

LOCALITZA ELS LLOCS VISITATS

S	E	U	X	S	T	A	G	H	J	Y	F
A	F	H	O	R	T	D	E	L	R	E	I
A	G	T	J	U	L	Z	I	M	I	F	X
F	L	B	K	A	M	E	N	P	D	G	O
I	J	M	L	U	L	L	O	T	J	A	U
G	Y	T	U	T	U	A	S	D	F	B	H
O	R	D	S	D	R	D	X	Y	V	E	B
D	R	A	S	S	A	N	A	L	G	L	F
T	U	F	G	N	M	I	V	B	H	L	N
A	Z	R	M	S	O	U	N	Q	O	A	V
P	D	S	A	N	N	J	G	A	D	D	A
C	O	N	S	O	L	A	T	U	H	E	M
R	S	Y	V	H	L	N	W	J	C	L	R
F	G	U	N	H	U	K	Y	M	S	A	T
T	Y	S	R	G	L	O	H	D	I	S	G
G	N	H	F	B	L	F	N	V	B	A	D
P	O	R	T	A	D	E	L	M	O	L	L

CERCA MÉS INFORMACIÓ DELS TERMES SEGÜENTS

PANTEÓ .....

VOLTA .....

ABSIS .....

ARQUIVOLTA .....

TINELL .....

GÀRGOLA .....

PINACLE .....

DRASSANA .....